

Sygn. akt

III AUa 522/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **18 września 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak
	Sędziowie:	SSA Irena Mazurek SSA Alicja Podczaska (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **18 września 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **T. H.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **18 marca 2013 r.** sygn. akt **IV U 173/12**

o d d a l a apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z 5 grudnia 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R. , w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych , ustalił dla wnioskodawcy T. H. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął :

- podstawę wymiaru kapitału w kwocie 884,53 zł
- okresy składkowe łącznie 13 lat , 11 miesięcy , 27 dni i nieskładkowe łącznie 4 lata 11 miesięcy , 14 dni
- współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wynoszący 59,64%
- średnie dalsze trwanie życia , które dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy .

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od

1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r.

Przy ustalaniu wartości kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił wymienionych w decyzji okresów udzielonych wnioskodawcy urlopów bezpłatnych w latach 1990 – 1996 , jak również okresów :

- od 29 marca 1991 r. do 3 kwietnia 1991 r.
- 17 kwietnia 1992 r. do 15 czerwca 1992 r.
- 27 lutego 1993 r. do 13 kwietnia 1993 r.

oraz od 6 grudnia 1991 r. do 11 grudnia 1991 r., gdyż były to okresy dni wolnych po eksporcie , które nie są wymienione jako okresy składkowe czy nieskładkowe w ustawie emerytalnej z 17.12.1998 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego dla wnioskodawcy nie uwzględniono dochodów z roku :

- 1991 w kwocie 14 573 506 zł
- 1992 – 29 798 000 zł
- 1993 – 12 746 900 zł
- 1996 w kwocie 1 537 , 99 zł

T. H. w odwołaniu od powyższej decyzji ZUS zarzucił , że organ rentowy mylnie określił okres urlopu bezpłatnego od 14 kwietnia 1993 r. do 18 kwietnia 1993 r. powinien on obejmować czas od 14 kwietnia 1993 r. do 17 kwietnia 1993 r. Nadto od 15 maja 1993 r. do 23 maja 1993 r. wnioskodawca nie przebywał na urlopie bezpłatnym lecz był to okres dni wolnych po powrocie

z prac eksportowych . T. H. stwierdził również , że dni wolne po eksporcie od 29 marca 1991 r. do 3 kwietnia 1991 r. , 17 kwietnia 1992 r. do 15 czerwca 1992 r., 27 lutego 1993 r. do 13 kwietnia 1993 r. , 15 maja 1993 r. do 23 maja 1993 r. i od 6 grudnia 1991 r. do 11 grudnia 1991 r. powinny być uwzględnione jako okresy składkowe , gdyż wynikają one z wydłużonego czasu pracy , jak wówczas go informowano , była za nie odprowadzona składka na ubezpieczenie społeczne .

W latach 1991 , 1992 , 1993 i 1996 odprowadzona była składka na ubezpieczenie od uzyskanych dochodów co zdaniem wnioskodawcy wynika z dokumentów i stanowi ważne ustalenie , mniej istotna jest natomiast podstawa wymiaru tej składki .

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R. wniósł o jego oddalenie , podtrzymując stanowisko i argumentację jak w zaskarżonej decyzji .

Po otrzymaniu nowych dowodów w sprawie mających wpływ na wysokość kapitału początkowego ZUS decyzją z 15 maja 2012 r. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego dla T. H. . Organ rentowy za okresy zatrudnienia na budowach eksportowych w latach 1991 – 1994 przyjął przeciętne wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne zgodnie z obowiązującymi przepisami . W ten sposób do ustalenia wartości kapitału przyjęto podstawę wymiaru kapitału w kwocie 1 093 , 80 zł

w wyniku przemnożenia wskaźnika wysokości podstaw wymiaru ustalonego na nowo w wymiarze 89 , 59 % przez kwotę bazową .

W piśmie z dnia 29 maja 2012 r. pełnomocnik wnioskodawcy zgodził się

z decyzją w zakresie w jakim uwzględniono w niej za okres od 28 października 1996 r. do 31 października 1996 r. wynagrodzenie w kwocie 114,04 zł . Zakwestionował natomiast przyjęcie za sporny okres od 1 listopada 1996 r. do 31 grudnia 1996 r. oraz za czas budowy eksportowej od 1991 – 1993 r. za podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie , przeciętnego wynagrodzenia .

Nadal spornym pozostało nie uwzględnienie przez ZUS przy ustalaniu kapitału początkowego okresów dni wolnych po eksporcie od 29 marca 1991 r. do 3 kwietnia 1991 r., od 6 grudnia 1991 r. do 11 grudnia 1991 r., od 17 kwietnia 1992 r. do 15 czerwca 1992 r. , 27 lutego 1993 r. do 13 kwietnia 1993 r. oraz od 15 maja 1993 r. do 19 maja 1993 r. , za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne . Dni wolne wynikały z różnicy czasu pracy w kraju i za granicą a udzielenie ich wynikało z przepisów prawa .

Sporną kwestią było również nie uznanie przez ZUS przy ustalaniu kapitału nagrody z zysku za 1990 r. w kwocie 1 089 700 zł , od której również została odprowadzona składka na ubezpieczenie społeczne w lutym 1991 r.

Decyzją z 18 lipca 2012 r. ZUS ponownie ustalił kapitał początkowy T. H. i uwzględnił do podstawy wymiaru kapitału wynagrodzenia jakie osiągnął w/w w 1996 r. na podstawie zaświadczenia z 28 maja 2012 r. wystawionego przez firmę (...) Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału ustalono wówczas na 90,36 % .

Ostatecznie więc przedmiotem sporu była decyzja ZUS /O w R.

z 5 grudnia 2011 r. w której ustalono kapitał początkowy na dzień 1 stycznia

1999 r. dla T. H. .

Organ rentowy do ustalenia jego wartości nie uwzględnił nadal okresów przebywania wnioskodawcy na urlopie bezpłatnym wymienionych w treści decyzji od 6 grudnia 1991 r. do 11 grudnia 1991 r. wskazując , że nie są wymienione jako okresy składkowe czy nieskładkowe w ustawie emerytalnej z 17 grudnia 1998 r.

Nadto ZUS wskazał , że do ustalenia wartości kapitału początkowego dla wnioskodawcy nie uwzględniono dochodów z roku :

- 1991 w kwocie 14 573 506 zł

- 1992 – 29 798 000 zł

- 1993 – 12 746 900 zł gdyż błędnie została podana podstawa wymiaru składki za eksport

- 1996 w kwocie 1 537 , 90 zł gdyż wynagrodzenie powinno być podane za okres deklaracji bezimiennych tj. od 1 listopada 1996 r. do 31 grudnia 1996 r.

W toku postępowania dowodowego Sąd Okręgowy ustalił , że T. H. w okresie od 1 marca 1984 r. do 31 grudnia 1999 r. zatrudniony był w (...). Z przedsiębiorstwa tego delegowany był między innymi do (...) a następnie kierowany na budowy eksportowe od 7 stycznia 1991 r. do 16 kwietnia 1992 r. , od 16 czerwca 1992 r. do 26 lutego 1993 r. i od 19 kwietnia 1993 r. do 14 maja 1993 r.

Od 6 grudnia 1991 r. do 11 grudnia 1991 r. . od 29 marca 1991 r. do 3 kwietnia 1991 r. , od 17 kwietnia 1992 r. do 15 czerwca 1992 r. i od 27 lutego 1993 r. do 13 kwietnia 1993 r. korzystał z dni wolnych udzielanych po eksporcie. Przedsiębiorstwo odprowadzało składki na ubezpieczenie społeczne pracowników zatrudnionych na budowach eksportowych w wysokości naliczanej od przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego pracownika zatrudnionego

w Polsce .

Za rok 1990 r. uzyskał nagrodę z zysku w kwocie 1 089 700 zł. Od nagrody tej została odprowadzona składka na ubezpieczenie społeczne . Wyplacona nagroda została uwzględniona przy wydawaniu przez pracodawcę zaświadczenia Rp – 7 w 2001 r. obejmującego wynagrodzenie za rok 1990 .

Od 28 października 1996 r. do 21 czerwca 1997 r. oraz od 6 maja 1998 r. do 19 marca 1999 r. oddelegowany był do (...)w R. i również skierowany do pracy na budowie eksportowej na terenie Niemiec .

Sąd Okręgowy w Rzeszowie po rozpoznaniu niniejszej sprawy wyrokiem z dnia 18 marca 2013 r.

w pkt I – szym umorzył postępowanie w zakresie w jakim wydane przez ZUS

w toku postępowania odwoławczego decyzje zaspokoiliły zgłoszone w odwołaniu żądania

w pkt II – gim oddalając odwołanie w pozostałej części .

Jako podstawę prawną swojego rozstrzygnięcia zawartego w punkcie

I – szym wyroku Sąd wskazał art. 477¹³ k. p. c. , natomiast podstawę prawną ustalonego w spornej decyzji kapitału początkowego stanowi art. 174 ust

1 , 2 , 3 , 7 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS w zw.

z art. 53 z uwzględnieniem art. 2 -12 . Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjęto przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe ,

o których mowa w art. 6 , okresy nieskładkowe , o których mowa w art. 7 pkt 5 oraz nieskładkowe z art. 7 pkt 1 - 4 i 6 – 12 w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust 2 tj. nie przekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych . Podstawę wymiaru kapitału początkowego

ustalono na zasadach określonych w art. 15 , 16 , 17 ust 1 , 3 oraz art. 18 z tym , że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustalono z okresu od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1998 r. , zaś po zmianie z 23 września 2011 r. – z okresu przed dniem

1 stycznia 1999 r.

W kwestii spornej braku uwzględnienia do podstawy wymiaru składek za rok 1990 wypłaconej za ten czas nagrody z zysku oraz przyjęcia przez organ rentowy jako podstawy wymiaru składek za lata 1991 – 1993 kwoty przeciętnego wynagrodzenia w Polsce stanowiącego wówczas podstawę wymiaru składek .

Sąd wskazał , że zgodnie z wówczas obowiązującymi przepisami , sporna nagroda została uwzględniona w podstawie wymiaru składek za rok , w którym nabył wnioskodawca do niej prawo , widnieje na karcie wynagrodzenia i zaświadczeniu Rp – 7 . Zatem stanowisko ZUS tak określone jest prawidłowe podobnie jak stanowisko odnośnie podstawy wymiaru składek za czas pracy eksportowej w latach 1991 – 1993 .

W ocenie Sądu Okręgowego prawidłowe jest również nie zaliczenie przez ZUS w decyzji z 5 grudnia 2011 r. ustalającej wartość kapitału początkowego , okresów urlopu bezpłatnego „w ramach rozliczeń po eksporcie” : od 29 marca 1991 r. do 3 kwietnia 1991 r. , od 6 grudnia 1991 r. do 11 grudnia 1991 r. , od 17 kwietnia 1992 r. do 15 czerwca 1992 r. i od 27 lutego 1993 r. do 13 kwietnia

1993 r.

Okresy te stanowią czasokres niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego , do którego wnioskodawca nabył prawo w czasie pracy na tzw. budowie eksportowej , a za który po zakończeniu pracy za granicą wypłacono mu ekwiwalent pieniężny jak i okres związany z wypłatą ekwiwalentu z tytułu przedłużonego czasu pracy . Niewątpliwie wspomniany okres „rozliczeń po eksporcie” nie został wymieniony jako składkowy w art. 6 czy też jako nieskładkowy w art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS . Nie jest to także okres opłacania składek na ubezpieczenie społeczne .

Zdaniem Sądu Okręgowego tylko okres zatrudnienia na budowie eksportowej może zostać uznany za okres składkowy jednakże okres ten nie może zostać wydłużony o okres niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego , do którego pracownik nabył prawo z tytułu pracy eksportowej jak i z tytułu różnic w czasie pracy . Pracownikom przysługiwały z tych tytułów jedynie ekwiwalenty pieniężne , które jednak nie stanowiły o przedłużeniu terminowej umowy

o pracę . Stanowiły jedynie podstawę do wydłużenia urlopu bezpłatnego udzielanego przez macierzystego pracodawcę . Urlop taki nie został przez ustawodawcę wskazany jako okres nieskładkowy w art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS . W związku z powyższym Sąd nie zaliczył wnioskodawcy podanych spornych okresów do stażu ubezpieczeniowego służącego dla celów wynikających z decyzji o ustaleniu kapitału początkowego . Jak wskazywał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 9 września 2011 r. III UK 13/11 lex nr 1108554 , uzyskanie przez wnioskodawcę przedmiotowych ekwiwalentów pieniężnych nie stworzyło podstawy do kwalifikacji ich jako okresów składkowych w rozumieniu art. 6 art. 2 lit b ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach , gdyż w przepisie tym za okresy składkowe uważa się tylko okresy świadczonej pracy poza granicą w ramach umów okresowych o pracę . Z kolei z wynikającego

z § 4 ust 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem

(Dz. U. z 1990 r. Nr 44 , poz. 2590) „wydłużenia urlopu bezpłatnego udzielonego przez macierzystego pracodawcę” nie wynika żadna z sytuacji , która mogłaby być potraktowana jako nieskładkowy okres ubezpieczenia w rozumieniu art. 7 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach . Odmienne w tym zakresie twierdzenia świadka o sposobie rozliczania tych okresów oraz odprowa dzaniu składek za te składniki wynagrodzenia pozostają zdaniem Sądu bez znaczenia w świetle obowiązujących wówczas przepisów powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z 27 grudnia 1974 r. w tym § 10 i § 15 .

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1

k. p. c. oddalił odwołanie wnioskodawcy w pozostałym zakresie .

Powyższy wyrok – co do rozstrzygnięcia zawartego w jego punkcie

II – gim zaskarżył apelacją wnioskodawca zarzucając :

1. naruszenie prawa materialnego poprzez jego niewłaściwe zastosowanie lub błędną wykładnię , a w szczególności :

- art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie , iż tzw. „dni wolne po eksporcie” przysługujące z tytułu różnicy czasu pracy w kraju i za granicą nie wliczają się do okresu ubezpieczenia , podczas gdy z zebranego materiału dowodowego wynika , iż za wskazane okresy została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne , a zatem stanowią one okres składkowy zgodnie z wskazanym przepisem i winny zostać wliczone do okresu ubezpieczenia wnioskodawcy ,

- § 10 w związku z § 4 ust 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą przez jego niezastosowanie i przepisie , że tzw. „dni wolne po eksporcie” przysługujące z tytułu różnicy czasu pracy w kraju i za granicą nie wliczają się do okresu ubezpieczenia , podczas gdy prawidłowa analiza zebranego materiału dowodowego prowadzi do wniosku , że wskazane przepisy mają zastosowanie do wnioskodawcy i uzasadniają zaliczenie spornych okresów do okresu ubezpieczenia wnioskodawcy .

2. Błąd w ustaleniach faktycznych , mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy , poprzez przyjęcie , że :

- tzw. „dni wolne po eksporcie” przysługujące z tytułu różnicy czasu pracy

w kraju i za granicą nie stanowią okresu składkowego w rozumieniu przepisów ustawy emerytalnej ;

Apelacja zawiera wniosek o :

- zmianę zaskarżonego wyroku w części zawartej w punkcie drugim wyroku , poprzez uwzględnienie przy ustalaniu wartości kapitału początkowego okresów rozliczeń po eksporcie , a to okresów od 29 marca 1991 r. do 3 kwietnia 1991 r. , od 6 grudnia 1991 r. do 11 grudnia 1991 r. , od 17 kwietnia 1992 r. do 15 czerwca 1992 r. i od 27 lutego 1993 r. do 13 kwietnia 1993 r. ,

- zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych , lub o

- uchylene zaskarżonego wyroku w części zawartej w punkcie drugim i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sadowi I instancji z pozostawieniem temu sądowi orzeczenia o kosztach postępowania za obie instancje .

Apelacja wnioskodawcy zawierała również uzasadnienie i argumentację prawną zgłoszonych zarzutów .

Organ rentowy nie odniósł się do apelacji .

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje :

W postępowaniu apelacyjnym kwestią sporną pozostaje wyłącznie treść kwestionowanej przez wnioskodawcę decyzji ZUS / O w R. z 5 grudnia 2011 roku dotyczącej ustalenia wartości kapitału początkowego dla wnioskodawcy T. H. w zakresie w jakim organ rentowy , nie uwzględnił do okresów składkowych przewidzianych w art. 6 ust 2 pkt 1a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS okresów :

- od 29 marca 1991 r. do 3 kwietnia 1991 r.

- od 17 kwietnia 1992 r. do 15 czerwca 1992 r.

- od 27 lutego 1993 r. do 13 kwietnia 1993 r.

oraz od 6 grudnia 1991 r. do 11 grudnia 1991 r.

tj. okresów wypłaty ekwiwalentu pieniężnego w walucie , obliczonego jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy , skutkujący przedłużeniem urlopu bezpłatnego w macierzystym zakładzie pracy odpowiednio do wymiaru nieudzielonego cza su wolnego przewidzianego w § 10 ust 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (tekst jedn. Dz. U. z 1986 roku Nr 19 poz. 101) .

Okresy udzielonego wnioskodawcy urlopu bezpłatnego „po eksporcie” przez macierzysty zakład pracy pozostają poza sporem . Korzystał on wówczas z czasu wolnego od pracy wynikającego z różnic obowiązujących go tygodniowym wymiarem czasu pracy a 42-godzinnym tygodniowym wymiarem czasu pracy . Stosownie do treści § 10 ust 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego

i usług związanych z eksportem jednostka kierująca winna w tego typu przypadku udzielić pracownikowi czasu wolnego w okresie zatrudnienia za granicą przy zachowaniu przez pracownika prawa do wynagrodzenia walutowego . Jeżeli z przyczyn organizacyjno – produkcyjnych nie jest możliwe udzielenie czasu wolnego za granicą , to wtedy – stosownie do treści § 10 ust 4 powołanego rozporządzenia – następuje przedłużenie urlopu bezpłatnego w macierzystym zakładzie pracy odpowiednio do wymiaru nieudzielonego czasu wolnego od pracy , a pracownikowi przysługuje od jednostki kierującej ekwiwalent pieniężny w walucie , obliczony jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy na podstawie wynagrodzenia przysługującego pracownikowi w czasie zatrudnienia za granicą .

Wartość kapitału początkowego jest ustalana przy zastosowaniu art. 174 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych . Podana norma w ust 2 nakazuje przyjęcie przy ustalaniu kapitału początkowego przebytych przed dniem wejścia w życie ustawy okresów składkowych , o których mowa w art. 6 . jak i okresów nieskładkowych

wymienionych w art. 7 ust 5 oraz w art. 7 ust 1 – 4 i 6 – 12 cytowanej ustawy (te ostatnie w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust 2 ustawy) . Powyższe bezpośrednio nawiązanie do zasad kwalifikacji okresów ubezpieczenia w wymienionych normach prawa nakazuje więc uwzględnienie jedynie tych , które mieszczą się w podanych ramach ustawowych .

Tymczasem sporne okresy – ze względu na czas zaistnienia nie mogą być kwalifikowane jako okresy ubezpieczenia wymienione w art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych , gdyż – stosownie do art. 4 pkt 5 powołanej ustawy - okres ubezpieczenia to okres opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz okres nieopłacenia składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek , o którym mowa

w przepisach ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych , czyli przypadający po dniu 31 grudnia 1998 r. Nie jest to także okres składkowy wskazany w art. 6 ust 1 pkt 2 ustawy opisany jako okres opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne przewidziane w przepisach o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych . W tym bowiem przypadku wypłacone ekwiwalenty nie stanowiły podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne , co wynikało wprost

z treści § 7 ust 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego . Brak jest także możliwości kwalifikowania przedmiotowego okresu jako składkowego z mocy art. 6 ust 2 pkt 1b ustawy

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych . Podana norma dotyczy wprawdzie pracowników zatrudnionych na budowach eksportowych . Jest jednakże ograniczona do okresu świadczenia pracy poza granicami kraju w ramach okresowych umów o pracę . Stosunek pracy wnioskodawcy z jednostką kierującą nie obejmuje zaś spornych okresów przypadających po zakończeniu kontraktu . Brak jest więc możliwości uznania tego okresu jako składkowego przez ocenę prawną okresowej umowy o pracę . Z punktu widzenia macierzystego zakładu pracy wnioskodawca korzystał z urlopu bezpłatnego. Tego typu urlop bezpłatny nie został wymieniony przez ustawodawcę jako okres składkowy czy też nieskładkowy (art. 7 pkt 8 ustawy przewiduje możliwość zaliczania jako okresu nieskładkowego okresu urlopu bezpłatnego czy też przerw w zatrudnieniu w razie nieudzielenia urlopu bezpłatnego , ale tylko małżonkom pracowników skierowanych do pracy w przedstawicielstwach dyplomatycznych , urzędach konsularnych , w stałych przedstawicielstwach przy ONZ i w innych misjach specjalnych za granicą , w instytucjach , ośrodkach informacji i kultury za granicą) .

Powyższe , w ocenie Sądu Apelacyjnego przemawia za przyjęciem (podobnie jak Sąd I instancji) , iż urlop bezpłatny nawet taki , w którym pracownik realizował swoje uprawnienia wynikające z różnic czasu pracy świadczonej na budowach eksportowych nie stanowi okresu składkowego , o co wnosił skarżący .

Apelacja wnioskodawcy wskazuje na odmienne od sformułowanej powyżej , oceny prawne wyrażone w powołanym orzecznictwie Sądu Najwyższego .

Rozbieżność orzecznictwa w tym zakresie była powodem , do przedstawienia przez tut. Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 6 grudnia 2012 r.

w trybie art. 390 k. p. c. zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy , który postanowieniem z 7 lutego 2012 r. sygn. III UZP 7/12 przekazał przedstawione zagadnienie prawne

do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego . W konsekwencji tego , w dniu 22 maja 2013 r. skład siedmiu sędziów SN podjął uchwałę (Sygn. akt III UZP 1/13) następującej treści :

„ Okres urlopu bezpłatnego udzielonego pracownikowi w macierzystym zakładzie pracy w wymiarze równym liczbie nieudzielonych w czasie zatrudnienia za granicą dni wolnych od pracy , przewidziany w § 9 ust 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (jednolity tekst : Dz. U. z 1986 r. Nr 19 , poz. 101 ze zm. , od dnia 10 lipca 1990 r. § 10 ust 4 tego rozporządzenia , jednolity tekst : Dz. U. z 1990 r. Nr 44 , poz. 259 ze zm.) , nie stanowi okresu składkowego przewidzianego w art. 6 ust 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst : Dz. U. z 2009 r. Nr 153 , poz. 1227 ze zm.) .”

W uzasadnieniu uchwały wskazano w szczególności , iż pracownicy polscy zatrudnieni za granicą pozostawali w dwu stosunkach pracy – w terminowym zatrudnieniu przez jednostkę kierującą oraz na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w zakładzie macierzystym . Specjalne warunki zatrudnienia , kształtowane przepisami rozporządzenia , dotyczyły – w zakresie upoważnienia ustawowego – wyłącznie skierowania do pracy za granicą i tylko czasu skierowania . Przedmiot rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia

1974 r. , którym ustalono uprawnienie do urlopu bezpłatnego w zamian za dni wolne , mieszczący się w zakresie delegacji wynikającej z art. 298 k. p. , mógł obejmować specjalne ukształtowanie statusu pracowniczego tylko pracowników skierowanych do pracy za granicą i tylko na czas skierowania . Po powrocie z pracy na budowie eksportowej pracownicy związani byli jednym stosunkiem pracy , z macierzystym zakładem pracy , regulowanym przepisami Kodeksu pracy . Jeżeli wykorzystywali wówczas nieudzielone podczas pracy za granicą dni wolne w naturze i byli zwolnieni z obowiązku świadczenia pracy

u macierzystego pracodawcy , uzyskiwali urlop bezpłatny w wymiarze odpowiadającym liczbie „odbieranych” dni wolnych na zasadach przewidzianych

w art. 174 § 2 k. p. , uwzględniających , że urlop bezpłatny nie jest wliczany do stażu mającego wpływ na uprawnienia pracownicze .

Brak jest przepisu szczególnego , nakazującego lub tylko dozwolającego na odmiennie traktowanie urlopu udzielanego na podstawie § 9 ust 4 rozporządzenia . Co więcej , w przepisach rozporządzenia nie przewidziano , że o okres urlopu bezpłatnego udzielonego przez macierzystego pracodawcę w wymiarze nieudzielonych dni wolnych z tytułu pracy za granicą przedłuża się okres urlopu bezpłatnego wliczanego do okresu pracy , od którego zależą uprawnienia pracownicze . Przeciwnie , okres , od którego zależą uprawnienia pracownicze , to tylko ten okres , o którym mowa w § 3 ust 1 rozporządzenia , czyli okres urlopu bezpłatnego udzielonego na czas skierowania do pracy za granicą

i przypadający bezpośrednio po nim okres niezdolności do pracy . Tylko te okresy objęte były regulacją stanowiącą *lex specialis* wobec art. 174 k. p. Ze względu na spójność terminologiczną , zasadę jednolitości prawa , zwłaszcza w ramach jednej gałęzi , oraz zakres upoważnienia Rady Ministrów w art. 298

k. p. , urlop ten nie może być traktowany jako urlop bezpłatny szczególnego rodzaju . Trwanie stosunku pracy w czasie urlopu bezpłatnego udzielanego przez pracodawcę w związku ze

szczególnymi potrzebami pracownika , będącego przerwą w realizacji pracowniczego obowiązku świadczenia pracy nie zostało potraktowane odmiennie niż w art. 174 § 2 k. p.

Ze względu na obowiązek pracownika zamierzającego kontynuować zatrudnienie , zgłoszenia się do pracy w kraju przed upływem 14 dni od dnia zakończenia pracy za granicą , udzielenie urlopu bezpłatnego w zamian za dni wolne następowało po powrocie do pracy u macierzystego pracodawcy ;

w przeciwnym razie termin 14-dniowy przeważnie nie byłby dochowany . Pracodawca krajowy udzielał pracownikowi przysługującego mu z mocy prawa urlopu bezpłatnego , przypadającego po poprzednio udzielonym urlopie bez płatnym . Po zamknięciu się okresu delegowania do pracy za granicą stosunki wynikające z umowy o pracę w kraju trwały w zawieszeniu , lecz na nowych zasadach . Ten nowy urlop bezpłatny nie był traktowany w sposób wyjątkowy , przewidziany w § 3 ust 3 rozporządzenia . Przepis ten odsyłał do § 3 ust 1 ,

w którym była mowa tylko o czasie zatrudnienia za granicą i okresie niezdolności do pracy po przypadającej po nim . Inaczej mówiąc , pracownik delegowany do pracy za granicą korzystał u macierzystego pracodawcy z niejednakowo traktowanych przez prawo urlopów bezpłatnych – uprzywilejowanego z mocy przepisów szczególnych urlopu przypadającego na czas delegowania i przedłużającego ten urlop , lecz już udzielanego na ogólnych zasadach urlopu po okresie delegowania (§ 3 ust 3 w związku z § 9 ust 4 rozporządzenia) . Znaczenie z punktu widzenia stażu , od którego zależą uprawnienia pracownicze miał tylko okres skierowania do pracy za granicą pokrywający się z okresem udzielonego w kraju urlopu bezpłatnego na czas tego zatrudnienia .

Ponieważ wykładnia rozszerzająca przepisów wykonawczych jest wyłączona , należy przyjąć , że urlop udzielany po okresie pracy za granicą , polegający na umożliwieniu „ odebrania” dni wolnych , w pewnym sensie funkcjonalnie powiązany z pracą za granicą , nie miał znaczenia w zakresie stażu pracy wpływającego na uprawnienia pracownicze . W konsekwencji także nie miał wpływu na uprawnienia wynikające ubezpieczenia społecznego .

Na podstawie szczególnej regulacji przepisu § 15 rozporządzenia (w tekście ustalonym od dnia 10 lipca 1990 r. - § 16 tego rozporządzenia) , w czasie urlopu bezpłatnego przypadającego po okresie skierowania do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem , pracownik zachowywał dla siebie i członków rodziny prawo do świadczeń społecznej służby zdrowia i do zasiłków rodzinnych oraz przysługujące mu prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa . Gdyby okres , o którym mowa był okresem ubezpieczenia (składkowym lub nieskładkowym) , taka regulacja byłaby zbędna...”

W dalszej części uzasadnienia w/w uchwały podano , iż na podstawie § 9 w powiązaniu z § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r.

w sprawie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne , zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz. U. z 1990 r. Nr 7 , poz. 41) , mającego zastosowanie do składek z okresu od dnia 1 stycznia 1990 r. , ekwiwalent wypłacony przez pracodawcę „ zagranicznego” za niewykorzystane dni wolne od pracy został zapewne uwzględniony w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w ramach ryczałtowej podstawy stanowiącej przeciętne wynagrodzenie . Stwierdzenie opłacania składki na ubezpieczenie społeczne od wypłaconego przez pracodawcę „eksportowego” ekwiwalentu za dni wolne dotyczyło wyłącznie zatrudnienia za granicą , a nie zatrudnienia u macierzystego polskiego pracodawcy . U polskiego pracodawcy ekwiwalenty za niewykorzystane

dni wolne od pracy nie były uwzględnione w podstawie wymiaru składek , zgodnie z § 7 ust 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r.

w sprawie wysokości podstawy wymiaru składek .

Konstruując w taki sposób , zarówno uprawnienia pracownicze , jak

i uprawnienia w zakresie ubezpieczenia społecznego przysługujące po zakończeniu pracy za granicą , w czasie dalszego wykonywania obowiązków pracowniczych , ustawodawca odniósł się do szczególnego charakteru urlopu bezpłatnego mającego na celu oddanie w kraju dni wolnych za przepracowane za granicą dni wolne , nie przewidział zasadności objęcia tego okresu składką na ubezpieczenie społeczne .

Powyższa uchwała SN , jak też jej uzasadnienie w ocenie Sądu Apelacyjnego nie pozostawiają wątpliwości w jaki sposób należy interpretować i stosować powołane przepisy prawa .

Podjęta przez Sąd Najwyższy uchwała – ma na celu ujednolicić stosowanie prawa w przypadku ujawnionej rozbieżności w wykładni prawa . Podobne bowiem do występującego w przedmiotowej sprawie kwestie sporne w interpretacji wskazanych przepisów prawa miały miejsce również w innych sprawach dotyczących ustalenia wartości kapitału początkowego ubezpieczonych przez organ rentowy , a następnie w postępowaniu odwoławczym przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych .

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny uznał , że zarówno ustalenia , jak i ocena prawna sprawy zastosowane przez Sąd I instancji były prawidłowe , a zaskarżony wyrok nie narusza prawa .

Dlatego apelacja wnioskodawcy jako pozbawiona uzasadnionych podstaw faktycznych i prawnych z mocy art. 385 k. p. c. podlega oddaleniu .